

Štev. 17.

V Ljubljani, v sredo 26. aprila 1916.

Leto III.

Naš tren s konji skrit pod zemljo za fronto.

Neomajnost.

Prevedel na slovenščino dr. Z o b e r

(Nadaljevanje.)

Razorožijo ga. Toda sredi besa obrambe in oblaka prahu je bil vtaknil pismo v usta z bliskovito kretnjo, ki je napadalci niso opazili. Zvežejo mu roke vzkriž na hrbtu, postavijo ga na noge, na hrbet mu navežejo v naglici sabljo, povezani plašč, torbico pri sedlu, vržejo konjsko truplo za grmičje, ujetnika samega pa, še vedno presenečenega in omahujočega, vlečejo seboj in ga obsipavajo s peklensko točo kletvic, groženj, sunkov in zasmeha.

Ko so se po polurnem begu dovolj oddaljili od prejšnje steze, da se jim ni bilo več treba bati presenečenja, preidejo v počasnejši korak. Dospeli so pod vznožje gore, sredi med drevje, na kraj, kjer ni bilo ne hiše, ne koč, ne kakega znaka, da žive tu ljudje.

Dasi se je orožnik znojil pod težo svojega bremena, ni kazal ne strahu, ne srda. Na njegovem bledem, toda ne prepadlem licu si mogel videti, da se zaveda usode, ki ga čaka, pa tudi, da ima ta mož dovolj trdno srce, da prenese to usodo. Ni si prikrival, da je padel v roke razbojnikom in da pomeni to v oni dobi maščevanja gotovo smrt. V njem je že bilo nekaj ponosnega miru smrti. Če tega nisi vedel, je dovolj, da si ga pogledal v oči: Ta mož gre v smrt.

Razbojnik, ki je stopal pred njim, se je obrnil od časa do časa, da premeri ujetnika s pogledom, izražajočim radovednost ali tudi nezaupno sumnjo.

Drugi, ki je stopal vedno ob ujetnikovem boku in ki je bil po vsem videzu načelnik tolpe, je ravnotako ošinil svojo žrtev od časa do časa s pogledom ter se na to spogledal s svojim tovarišem, izražajoč z očesom in z nasmehom zmagoslavno radost.

— Evo! — izpregovori namah in obesi svojo puško z jermenom krog ujetnikovega vrata; — nosi jo!

— Nosi i mojo — se pridruži oni, ki je korakal spredaj, ter mu obesi nanj i svojo.

— Kaj pa ti? — vpraša načelnik tretjega razbojnika, najmlajšega izmed njih in korakajočega zadaj.

— Jaz? — odgovori ta; raje obdržim svojo; nikdar ne veš . . . —

Kongresni trg v Ljubljani s pogledom na grad, kjer so laški vojni ujetniki.

— Strahopetnež! zamrmra oni zaničljivo, potem nagovori orožnika: — Hej, prijatelj! — ter ga poteplja z roko po rami; — sedaj nam poveš, kam si bil namenjen!

Molk.

Oj, oj! vzklikne razbojnik in se skloni, da utrga bilko. Čuješ? — ter ga useka s šibico preko rok.

Orožnik koraka dalje brez odgovora.

Še rad nam poveš, revše, — povzame zopet razbojnik in vrže šibo na tla. Vsi so izpočetka, kakor ti, i ti končaš, kakor drugi. Tudi ti si iz živega mesa. Kadar te bo bodlo, že potožiš. Pojdi, pojdi!

Na to ga obrne s sunkom na dolgo stezo ob robu globokega jarka.

Sledili so tej poti naravnost, potem preko mostička, obšli nos ter se pričeli vzpenjati po ozki stezici v strmo skalovje. Orožnika je jermenje nanj obešenega orožja stiskalo za vrat, korakal je zavezanih rok, vojaški kroj ga je oklepal tesno; oblival ga je pot,

koraki so mu bili negotovi, zadeval se je ob kamenje, padal na kolena, vstajal trudoma, padel iznova. Briganti pa, sunek za sunkom, udarec za udarcem. Suvajo ga z nogami, zasmehujejo ga, kriče:

Hodi, lenoba! Kadar vaši ujamejo našega, ga privežejo h konju. Včeraj meni, danes tebi, ibljatar!

Zgoraj sredi pobočja je njihov dom. Kjer je skala vsa razjedena, polna ozkih polic in strmih prepadov, redko lisasto porasla z mršavim grmičevjem in suhim biljem, pod votloizdolbenim skalnatim duplom se prostira ozek travnat prostor, obrobjen z velikanskimi skalami, ki so se privalele z vrha, in z manjšimi, postavljenimi od človeške roke med vrzeli, — zgradili so si pravcato trdnjavo. Duplina je služila za streho in glavno steno lesenih koč, ki je jemala zase četrtino vsega prostora. Na notranji strani je skalnata ograja imela manjše dupline, služee za shrambo manjših predmetov, in stopnice, ki si jim z vrha mogel pregledati vse pobočje pod seboj. Vhod je bil komaj za moža širok. Od zunaj ni bilo videti, da stanujejo ljudje v tem skalovju, od znotraj bi se ti zdelo, da si zajedno v brlogu, utrdbi in stražnici. V izdolbinah so stale čaše, glinaste in cinaste posode, ležali hlebi kruha, noži; na ostrejših skalnatih nosovih so visele vreče in steklenice v slamnatih prevlekah; v kotu kup pepela in ogorkov, skala nad pogoriščem vsa počrnela in sajasta; v lesenem pristrešju kupi slame in na njih čarape. Nad skalo, pod njo in krog in krog le skalovje, globoki jarki, prepadi, ogromni prosto v zrak viseči skladi, na njih redka drevesa, kakor grmičji; globoko zdolej raztrgano gorsko pobočje; za njim ravnina in za njo drugo gorovje.

Na najvišji stopnji stopnic stoji možakar, naslonjen s komolci ob skalo, obraz v presledku med kamenjem, kakor da opazuje skozi strelno lino; tako pričakuje došlece. Ko zapazi ujetega orožnika, ploskne z roko ob kamen, kakor v znak zadovoljstva, ter jame slediti s pozornim očesom vsakemu njegovemu koraku, spremljaje vsak sunek, ki ga oni prejme, s krepko kletvijo, kakor da hoče podkrepiti suvajočega in povečati boleost trpečega.

Ko dospo prišleci blizu uhoda, se umakne. Orožnik, kateremu je krepak sunek za kažipota, odleti v sredino utrdbe. Naglo mu sledi

Krasna fontana v parku cesarskega gradu Miramara pri Trstu, ki so ga obmetavali laški letalci z bombami.

drugi. Sopejo, kolnejo, pomečejo sem ter tje orožje, klobuke, denarnice, posedejo po kamenju, umolknejo za oddih in si otirajo in hlade znoj.

— Evo enega! — vzklikne načelnik ter se obrne k drugu, ki jih je bil sprejel.

— Živ in zdrav! odgovori ta. Potem ošine jetnika, zapazi ostroge in vpraša: In konj:

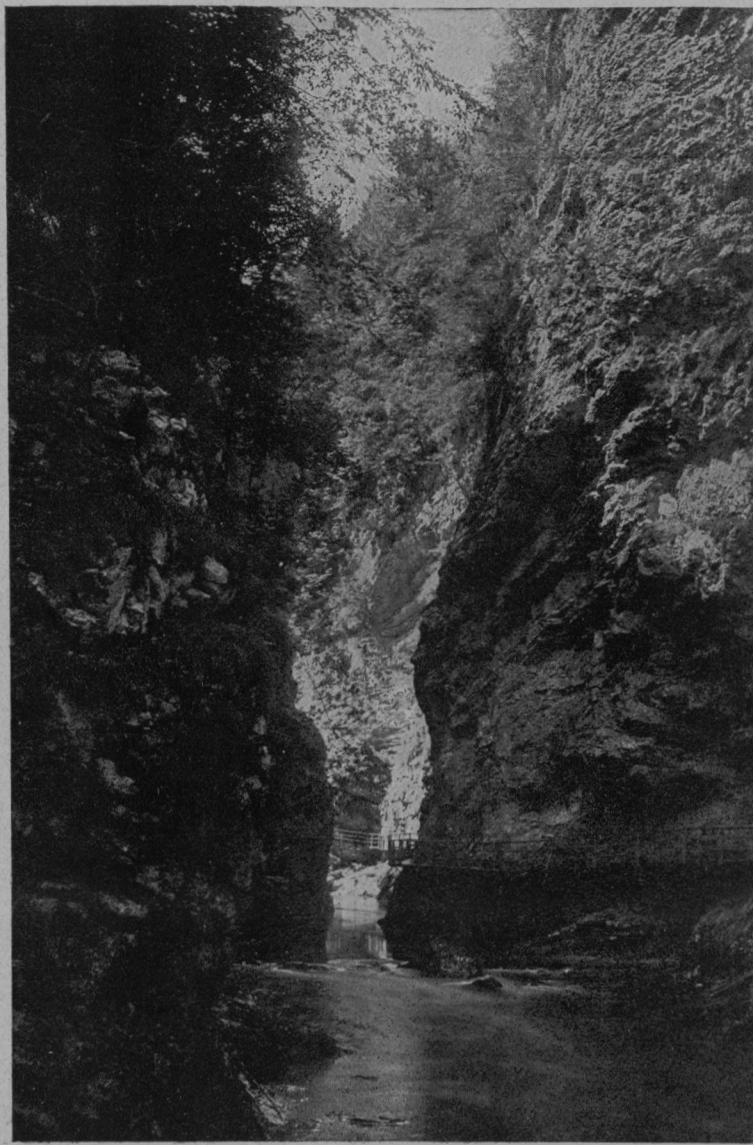
— Ne govori! odgovori vprašani jezljivo. To proketo puško še razbijem; zadela je žival mesto moža. — Na to poroča kratko o dogodku.

— Nič zato! — se oglasi oni. Dober lov je, mojstrsko delo.

Približa se jetniku, mu pomaga vstati, ogleduje si njegov obraz z neko neumno radovednostjo, mu odvzame puške, sabljo, plašč, torbico, tudi klobuk, si ga ogleda od zunaj in znotraj, se nasmeji ter ga bacne v kot.

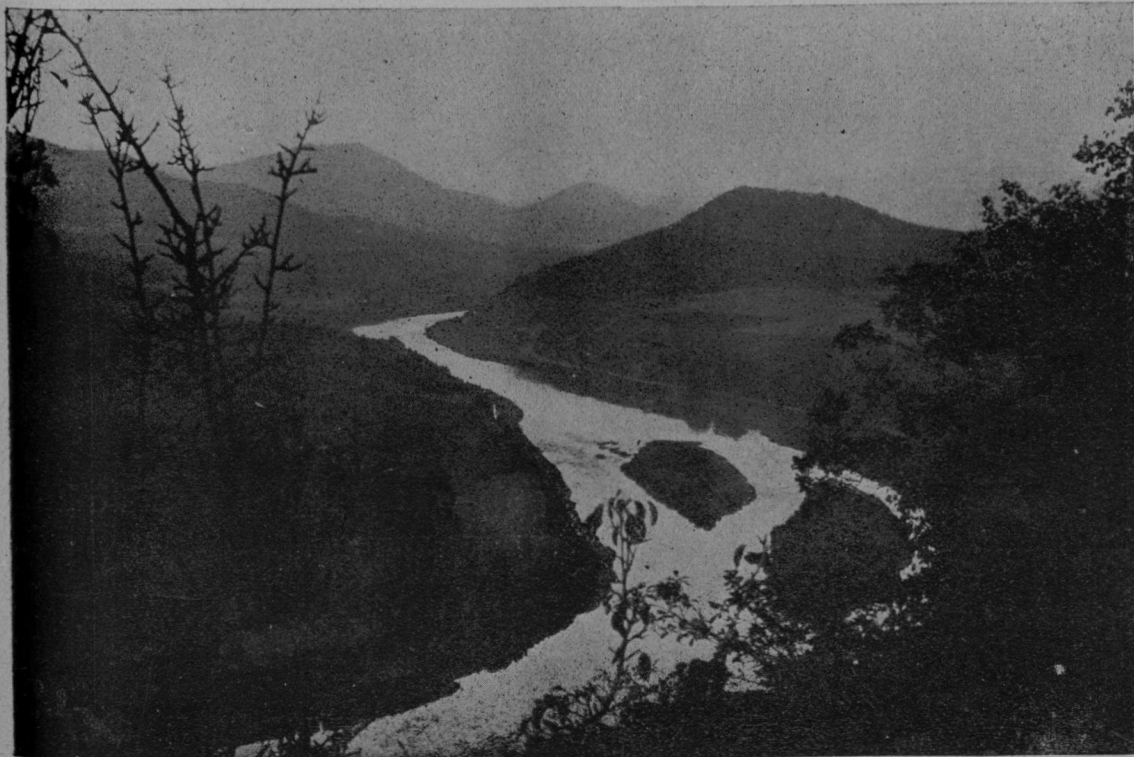
Ves izmučen, se orožnik nasloni na kočo ter prične strmeti v hajduke, v tega in onega, z mirnim in resnim pogledom bolnika, čegar misli so že bile onostran življenja. Hajduki pa prično razkopavati po njegovem zvežaju.

Bila so to res lica, vredna tega kraja in svojih del. Ta, ki je bil menda njihov načelnik, je bil mož štiridesetih let, čokat, z veliko glavo, dvignjenimi ramami, krivih nog, a velikih stopal, ves širok, kratek, čokat in oglat, kakor velikan, ki je zlezal vase in se razširil za toliko, za kolikor je krajši, pa ves kosmat, dolgih las, košatih brk in goste mršave brade, tako da ga v lice ni bilo videti več, nego vrhnja krpa lica in dva prsta čela. Druga dva sta bila menda brata, tako sta si sličila s svojimi pasjimi nosovi, nizkimi čeli, lisičjimi očmi, ozkimi, navzgor zapognjenimi ustnicami, šiljastima golima bradoma; oba majhnega stasa, a mišičasta. Vsem trem pa je sijalo iz oči nekaj premetenega, zajedno zamišljenega in otožnega, kakoršen je navadno pogled te grozne izvenrednosti takih značajev, pomešanih iz vražarstva, krvoločnosti, nepremišljene hrabrosti in najnižje podlosti. Dovolj nebrizni za živ-

Partija iz Vintgarja pri Bledu, kamor se čuje topovski grom s Soče.

ljenje, so izražali v svojih kretnjah, korakih, zlasti pa, kadar so pobesnili, nekaj one mehke gibčnosti, kakor jo imajo tigri. Njihova obleka: Visok koničast klobuk, dvoje visokosegajočih opank, široka in spredaj odprta kamižola. Med kamižolo in hlačami sili na dan srajca, prevezana s širokim modrim pasom. Četrti, najmlajši, je izgledal nekoliko bolj človeški, bil je manjši in brez brade, kakor ona dva, ki sta menda brata.

Soča ob svojem gornjem teku okoli Bovca.

— Sedaj, — izpregovori načelnik, ki je baš končal s preiskovanjem uropanega zvežnja, — mu vzemite cunje, potem si privoščimo grižljaj ali dva in na to — bomo videli.

Brata se približata orožniku. Eden njiju mu razveže roki, drugi mu nastavi bodalo na prsa. Roki obvisita, kakor mrtvi.

Doli s krojem! — ukaže jeden. Orožnik ga pogleda kakor v globokem začudenju, z nagubanim čelom in grizoč si spodnjo ustnico.

Najmlajši brigant gleda nekam žalostno na vse to. Hodi na svoje mesto! mu trdo ukaže načelnik, sedeč ob urodu. Mladič se vzpne po stopnicah, kakor da je navajen poslušniti ukazom; na onem mestu, odkoder je prej njegov drug opazoval njihov prihod, se nasloni s kolmcem ob steno, vtakne glavo v lino med skalami ter ostane nepremično na mestu.

— Doli s krojem! — ponovita hajduka zajedno in dvigneta zajedno roki.

— Poči ga za uho, da se bodo poznali prsti! — zakliče načelnik.

Orožnik se strese, kakor da si ga zbedel v odprto rano, potem udano skloni glavo in si sleče uniformo. Hajduka jo obračata, rijeta po žepih, rokavih, povsod; potem jo vržeta v kočo. Jeden njiju preišče tudi hlačne žepe ter javi načelniku: Nič!

Špijonova usoda.

Roman.

(Nadaljevanje)

Visoke palače so le zabrisano odsevale v tihi vodi. Od daleč se je čula serenada. Prijetno je božal uho mehki tenor. Polagoma se je približal šum vesel in pisani lampijončki, s katerimi je bila okrašena gondola, so zasijali v pestrih lučih.

Ura cerkve sv. Marka je bila tri četrt na osem. Agent še vedno ni bil signaliziral, da se je odpeljala baronica.

Zdaj so se naenkrat odprla vrata in sluga je poklical dva čolnarja.

— Pronta la gondola, se je glasil odgovor.

Prikazale so se štiri osebe. Komisar jih je dobro razločil. Bili so: stari senator, baronica in še dve ženski. Ena se je gibala le v ozadju. Bila je gotovo služkinja. Baronica je objela sestro.

Sluga je pogrnil po zelenkasto se svetlikajočih stopnicah preprogo.

Trije sto stopili v gondolo.

Kakih trideset korakov zadaj se je peljal v gondoli komisar in agent Krof.

Vozili so se po tihih, temnih in mokrih cestah. Samo vesla so pošumevala, in kadar so se približali oglu, je zadonel v noč melanholični klic čolnarjev: Stali!

Ko se je videla postaja, je agent zapiskal. Huber se je odzval enako s postaje.

Martiniču se je zdelo, da se je baronica naenkrat ozrla.

Ukazal je gondolirju, naj vesla počasi. Obenem z baronico ni maral izstopiti. Čaka jo itak Huber, si je mislil. Naj se v miru poslovi!

Ko je končno stopil na suho, je zagledal senatorja na pragu čakalnice. Govoril je živahno z damama.

Agent Huber je stal na svojem mestu. Dr. Martinič je stopil na peron. Ura je kazala osem in pet minut.

Na bližnjih dveh vzporednih tirih sta stala dva vlaka. Dunajski spredaj. Mimo njega so hodili potniki k drugemu vlaku, ki je odhajal v Rim.

Naročeni baronični kupe je komisar takoj našel. Brzovlak je imel samo dva

voza, ki sta bila namenjena do Dunaja. Poskusil je odpreti ena izmed vrat in sprevodnik ga je opozoril, da je kupè rezerviran.

Obstal je za stebrom na peronu in čakal, da vstopi baronica. Ko bo enkrat

v vlaku, potem mi ne more več uiti.

Veliki kazalec peronske ure se je pomikal dalje.

Manjkale so do odhoda vlaka še štiri minute. Komisar je bil vseeno miren. V čakalnici je stal za baronico Huber, pri izhodu Krof.

Iz Mezopotamije: Indijska konjenica. — Angleški plov na reki Tigris. — Indijska vojska na parniku na Tigrisu. Indijci so glavni del angleške vojske v Mezopotamiji.

Manjkale so še tri minute.

Senator je stopil iz čakalnice. Za njim sta šli dve dami in zadaj Huber.

Baronica je stopila s služkinjo naglo v voz, ne da bi se še enkrat poslovila od očeta.

Oblečena je bila v angleško potno

Komisar je hitel h kupeju. Bil je zadnji čas.

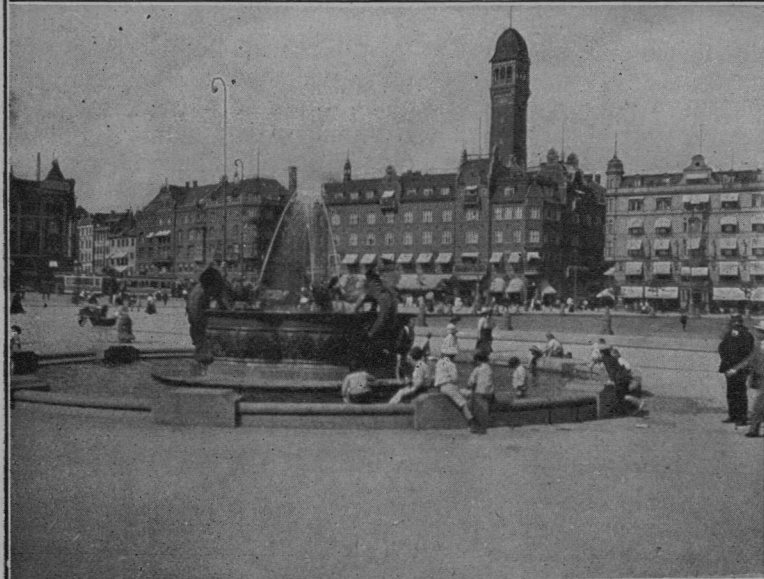
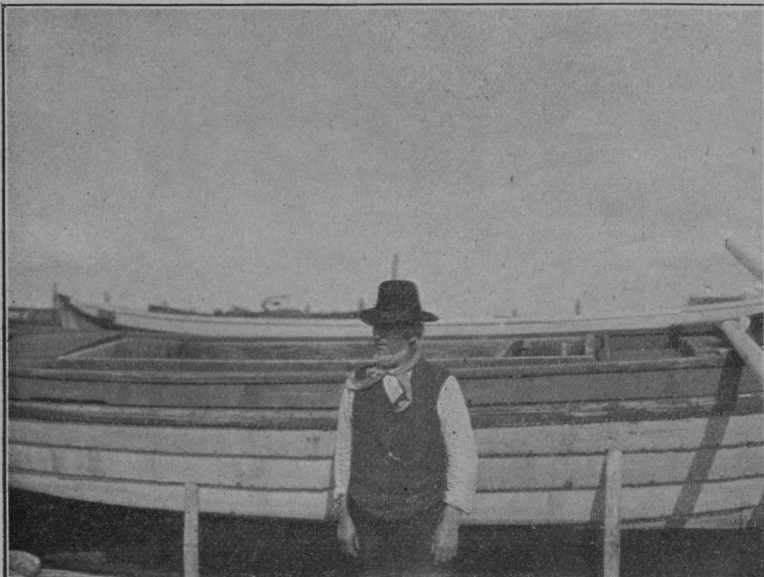
Baroničina služabnica je hitela mimo agenta Krofa.

Vlak je zazvižgal in se pričel pomikati počasi s postaje.

Dr. Martinič je šel po hodniku do vrat

smodka. Zdaj se ni moglo zgoditi ničesar več.

Baronico je imel v rokah. Agentu stojita vsak na eni strani vagona. Po razburljivih dogodkih zadnjih dni si je lahko v miru privoščil dobro cigaro. Vrata odpro na meji carinski uslužbenci. Do tam se

K sestanku škandinavskih ministrov v Kodanju, glavnem mestu Danske. Zgoraj ribič z Seelanda s čolnom; pogled na morje pri Hornböcku; v sredi: dva lepa trga v Kodanju; spodaj magistratni trg in kanal v Kodanju.

obleko. Obraz ji je zastiral gost pajčolan. Agent Huber se je postavil tostran vagona, Krof onstran.

Za šipami malega okna se je pokazal obraz baronice. Odložila je bila klobuk in mahala z roko očetu. Nato je pogledala komisarja ostro in odločno. Umaknila se je in zastrla okno.

baroničinega predala in potrkal.

Odzval se ni nihče. Poizkusil je odpreti, toda vrata so bila trdno zaprta.

Šipa v vratih je bila zagrnjena. Skozi špranjo je vendar videl gospo, ki je sključeno sedela in tiščala obraz v dlani. Tudi malo rdečepлавih las je opazil.

Vrnil se je na svoj prostor in prižgal

noče vsiljevati baronici. Zasiščavanje bi bilo tudi brez pravega smisla, dokler se vozita po laški zemlji.

Dr. Martinič je šel po hodniku še enkrat gor in dol. Prepričal se je, da oba agenta stražita. Skozi špranjo je pogledal tudi na gospo. Sedela je kakor prej. Nato se je vrnil v svoj predal in zaprl za seboj vrata.

Bila je za južne kraje nenavadno hladna noč. Vlak je ropotal čez most, ki veže Benetke s celino. Ob desni in levi so se videli podaljški lagune. Po mirni vodi je plaval lunin svit. Ropot vlaka se je nenadoma ublažil. Vlak je vozil po celini in sanje Benetk so se razgubile. V ozadju je sijalo še par lučic. Kmalu so ugasnile še te in po krajini se je razlivala temna in tiha noč.

Komisar se je udobno naslonil in gledal zadovoljno predse.

Na postaji, kjer je obstal vlak, je vstopilo nekaj ljudij. Prišli so v kupè.

Dr. Martinič je pogledal, kdaj pride vlak v Pontebo. Agentoma je naročil, naj ga četrtr ure prej zbudita. Polotil se ga je spanec.

Svojo dolžnost je storil. Baronica se pelje ž njim.

Zaprl je oči in takoj zaspal.

Zbudil ga je šele agent Huber.

— Čas je, je dejal.

Komisar si je pomencal oči in vstal.

Šipa v sosednji kupè je bila zdaj popolnoma zaprta. Opaziti je bilo mogoče le senco gospe, ki je odpirala kovčege za revizijo.

Vlak je vozil vedno bolj počasi. Signalne luči so švigale mimo oken. Vozovi so ropotali s tira na tir in se pri tem streljali in odskakovali. Stroj je zabrlizgal in vlak je obstal.

Agent sta izstopila najprej in se postavila vsak na drug konec vagona.

Dr. Martinič je ostal na hodniku.

Vrata so se po vrsti odpirala. Potniki so hiteli na carinski urad.

Tudi vrata sosednega kupèja so se odprla. Komisar je odskočil.

Neznana gospa temnih las in v sivi potni obleki je stopila na hodnik.

Kje se je vzela? Ali se ni baronica sama peljala? Ali še sedi v kupeju?

Tujka ni pogledala komisarja. Spotoma je gospoda, ki ga je srečala, nekaj vprašala. Agent Krof jo je pustil mimo kakor vse druge potnike.

Dr. Martinič se je prirnil skozi gnečo do vrat kupeja.

Kupe je bil — prazen.

Kovčegi so ležali po sedežih.

Kako je bilo mogoče? Tujka, ki je

Dovažanje pitne vode za našo fronto v Albaniji.

šla iz vagona, vendar ni bila baronica?

Nemogoče! Videl je njen obraz, slišal njen glas. Baronica ni bila.

Morda pa tista, ki je z baronico sporazumno delala?

Komisar je letel ven.

— Kam je šla tujka?

— Katera tujka, gospod komisar? je vprašal Huber.

— Visoka, temnolasa gospa. Človek, premislite, potegnila nas je! je zakričal komisar.

— Gospod doktor, mimo so šli sami tuji ljudje. Ne vem, katero mislite. Gospe baronice ni bilo.

Komisar je letel na carinski urad.

Nič!

Pogledal je po restavracijskih prostorih. Zaman!

Visoke, temnolase gospe ni bilo nikjer.

* * *

Vlak je stal v Pontebi 40 minut. Ta čas je spreletavala komisarja jeza. Nikakor ni pričakoval, da se bo zadnji trenotek izjalovilo vse delo, ki se mu je posvečal z vso vnemo že tri tedne. Slutil je težave in boje, ki so ga čakali, ali o čem takem, kar se je res zgodilo, se mu ni niti sanjalo.

Kaj naj stori?

Baronica je ušla. O tem ni nobenega dvoma več. S tem dejstvom je moral računati. Skrčil je pesti.

Tisto gospo, ki jo je tako skrbno varoval do Pontebe, je najela najbrž baronica. A sama je ostala v Benetkah. Sam sebi se je zazdel neskončno smešen.

Pa kako je bilo to mogoče? Baronico je videl v Benetkah vendar za šipo vagona.

(Dalje prihodnjič.)

Pavel Polović, stotnik:

Pismo z bojnega polja.

(Na naslov žensk.)

Prav dobro poznam naš narod, saj sem sam sin tega naroda. Toda če primerjam naš narod z narodom v Galiciji in Bukovini, kjer sem zdaj že preko leta dni na bojišču in kjer ga proučavam, kolikor mi je le mogoče, potem moram reči, da je razlika tako velika, da se niti primerjati ne da. Tukaj v Bukovini so kmetje mnogo bogatejši od naših, ker imajo prekrasna in zelo rodovitna zemljišča — le Srem jim je enak — toda, če človek vidi tega priprostega kmeta-mužika, bi mislil, da nima niti pol vinarja v žepu. A vsak ima poleg lepega posestva še več tisočakov gotovine. Kočice so lepe in snažne, da bi mogel v vsaki kmečki hišici za silo prenočiti tudi general, a vse to opravijo le ženske roke, ki delajo in urejajo, ne pa moški. A kako priprosto je njihovo življenje drugače! Tu ni svile niti lepoticja za kmetice, nego oblačijo enostavno srajco, ki ji pravijo soročka in jo ženske same predejo, tko in šivajo, preko srajce pa črno in pisano izvezeno, iz domače volne spredeno zlorbotko; pozimi nosijo domače kožuhe. To je vsa oprema in ves nakit teh žensk, bodisi ob nedeljah, bodisi ob delavnikih.

A poglejte naše kmetice — o meščankah niti ne govorim — posebno naše Posavke in Slavonke! Koliko zlata, svile, ce-

Rusko civilno prebivalstvo, ki se je vrnilo v domače občine, iz katerih jih je pregnala vojna.

kinov i. dr. je na njih! Koliko denarja puščajo po trgovinah za razno drago blago, robce, predpasnike, čipke in druge potratnosti! Vsega tega tukaj ne poznajo.

Tudi tukaj ni moških, nego so doma same ženske in mladina ter le še kak starec. A vse to dela! Naše kmetice — a zlasti naše meščanke in tržanke — bi morale priti sem pogledat, kaj in kako se tukaj dela. Od zgodnjega jutra do poznega večera delajo, da, celo strelske okope kopljejo po cele noči ženske in dekleta, po vaseh je videti celo ženske v mestnih oblekah, dečki in starci, vse kida in odmeta sneg in blato — včasih stoje do kolen v blatu — kopljejo, vozijo in nosijo pesek in kamenje na ceste in pota, razbijajo gramoz in ga posipajo, samo da morejo oni veliki vozovi, topovi i. dr. dan in noč voziti tja in sem, kopljejo utrube in jarke, a vzlic vsem tem ogromnim delom še najdejo časa za obdelovanje svojih njiv, seveda izvzemši one, ki jih že dosežajo neprijateljske kroglice, šrapneli in granate. Ko človek vidi vse to, mora strmeti nad vztrajnostjo teh siromašnih žensk in otrok. Že dvajseti mesec poplavlja vojske te kraje, najprej ruske, a zdaj že preko leto dni naše. Mislil bi, da morajo biti ti kraji že popolnoma prazni in izčrpani, a vendar se pri teh ženskah dobi še vsega, čeprav niti državne podpore ne uživajo. Če mi katera toži, da nima s čim živeti, da so jim Rusi — Moskali — vse pobrali, jim rečem, naj gredo k občini, na županstvo prosit, da se jim izposluje podpora. Toda one odgovarjajo: »Gospod, h komu naj gremo, ko ni niti občine niti župana, odkar so bili tukaj Moskali! A odtod se ne smemo ganiti«.

Vprašajte pa našo kmetico (ali meščanko), pa vidite, da ve vsaka, kje je županstvo, glavarstvo, sodišče, finančno ravnateljstvo, notar, advokat i. dr. Po cele dneve lazijo okoli njihovih vrat, javkajo in jokajo, da vložijo prošnjo za državno podporo, namesto da bi se brigale za domača dela, namesto da bi obdelale svojo zemljo. Tukaj je tudi revščina, a ljudje molče in delajo in zaslužijo.

Koliko časa se potraja pri nas po sejnih, s potepanjem po mestu, po gostilnah in žganjarnah, a doma je vse zanemarjeno. Vse išče podpore, da more pasti lenobo in se lepoticiti, pri tem pa propada morala. Nekatere trdijo, da morajo pošiljati denarja

Zadnji ostanki gališke kmečke hiše po bojih z Rusi.

in živil na bojišču, a to ni resnica, to je le zvijača, da morejo lažje beračiti.

Naj le vse ženske doma marljivo delajo ter oskrbe, poorjejo in posejejo vse zemljišče, kolikor le največ mogoče, pa bodo vse dobro preskrbljene in še državi bodo mogle dati na prodaj za vojsko. Naši vojaki ne trpe na bojiščih nobenega pomanjkanja, nego imajo vsega, kar je potrebno za življenje in celo denarja dobivajo od države. Zato ni nikomur treba ničesar na vojsko pošiljati.

Zdaj je dosti invalidov, ki so postali na vojni nesrečni in si ne morejo več zaslužiti vsakdanjega kruha. Za te mora država v prvi vrsti skrbeti, ne pa še povsem zdrave in za vsako delo sposobne vzdrževati. Res je, da so nekatere ženske s kopo majhnih otrok potrebne državne podpore; te naj se tudi podpira, a ne vseh brez razločka. Znano je, da so lenoba in napasnost vzrok nemorale; s podporami na krivem mestu se lenoba in nemorala le večata.

Opomba. To pismo je bilo priobčeno

v dnevniku »Hrvatska« na naslov Hrvatic. A vse to velja tudi za Slovenke. Tudi med nami so se razpasle potratnost, lahkoživost in lenoba. Ženske si domišljujejo, da jim ni treba nič delati, ker jih morajo živeti država in občine! Vse pase lenobo po mestih in posla že ni mogoče dobiti. Na kmetih so vobče ženske pridnejše. Nekatere kmetice Slovenke so celo zelo pridne. A tudi na kmetih ni vse v redu in tudi med kmetkami je že danes mnogo sramotno lenih in nepoštenih, ki se boje konca vojske. Takrat se izpremeni marsikaj, kar dela danes javno pohujšanje. Po mestih je danes mnogo dela, za katero ni dobiti ne ženskih, ne moških rok. Ženske nočejo delati in zaslužiti, ker so se navadile prosjačiti in beračiti. Težko jih bo iznova priučiti dela.

Mestna občina ljubljanska ne podpira nobene ženske več, ki more in ima časa delati, nego jim nakazuje delo. Vsakdo more zaslužiti, kdor hoče. Kdor pa ne dela, ne dobi ničesar. Vreden ni usmiljenja.

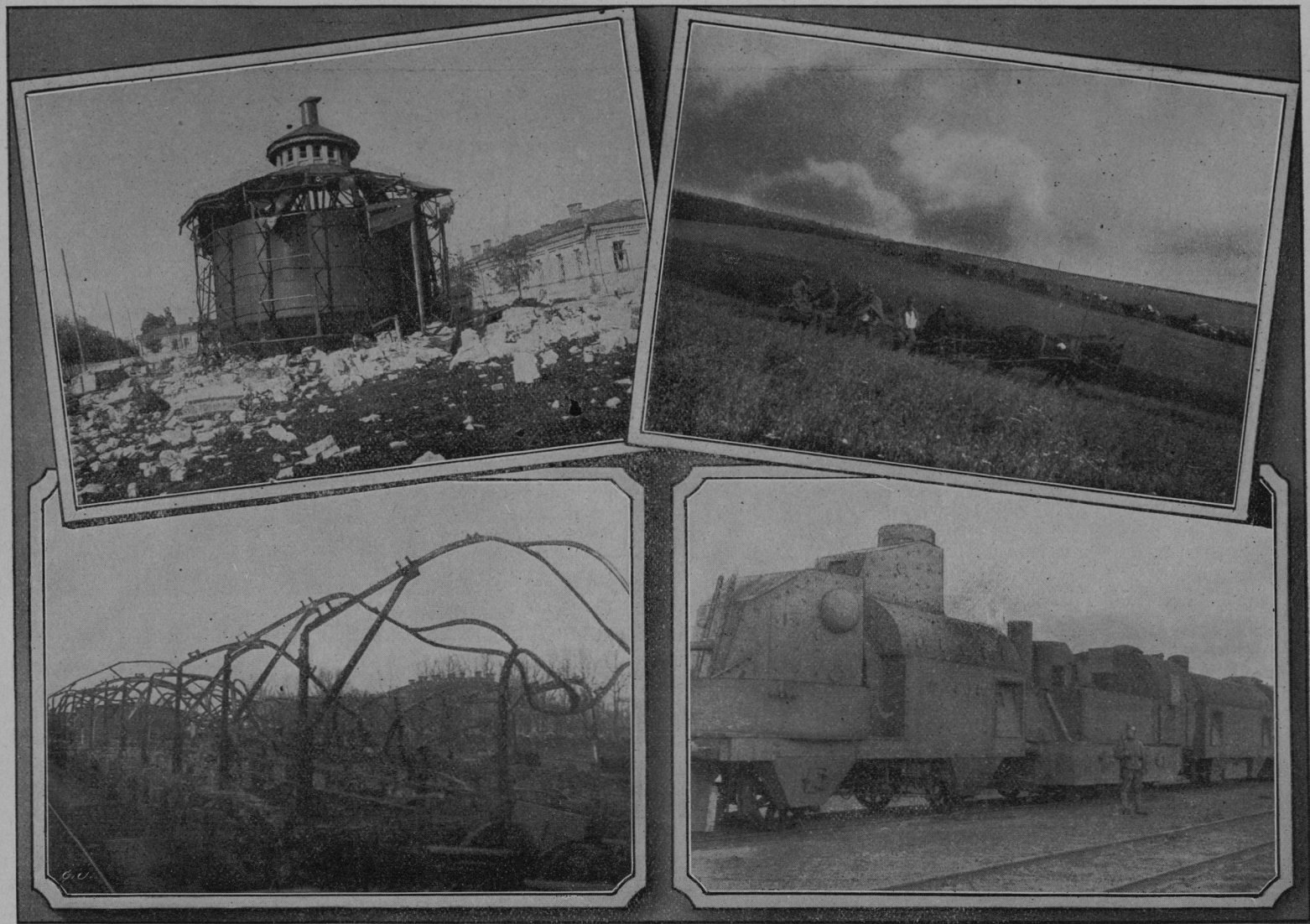
:: Podpisujte IV. vojno posojilo! ::

Bodočnost našega naroda.

Tržaška »Edinost« je slovenske voditelje že večkrat pozvala, naj se ganejo za združenje slovenskih političnih strank, da se določi pameten program skupnega dela za bodočnost in se ustvari podlaga za složno rešitev vseh najvažnejših občenarodnih vprašanj. Nemci pišejo in govore zelo mnogo o bodoči naši državi, izdajajo zanimive knjige in brošure, poslanci nemških strank se pridno shajajo na posvetovanja, in celo madjarski politiki prihajajo na Dunaj na obisk in na važne seje. Tudi Čehi, Poljaki in Madjari živo razmišljajo in resno razpravljajo o bodočnosti svojega naroda v okvirju prerrojene zmagovite Avstro-Ogrske. Povsod se stranke združujejo trdno v enoto, da dobe večji vpliv pri bodoči določitvi notranjega značaja naše države. Vsi narodi skoraj se pripravljajo na čas miru, da bodo mogli v odločilnem trenutku jasno povedati: to smo, to hočemo.

Brezov gaj pri Tarnopolu v Galiciji pred vojno; danes ni o gaju niti sledu več.

Slike s severnega bojišča: Razstreljeni stolp v Kovelu. — Prevoz ranjencev z vozovi. — Uničeno skladišče v Lucku. — Avstro-ogrski oklopni vlak s topovi.

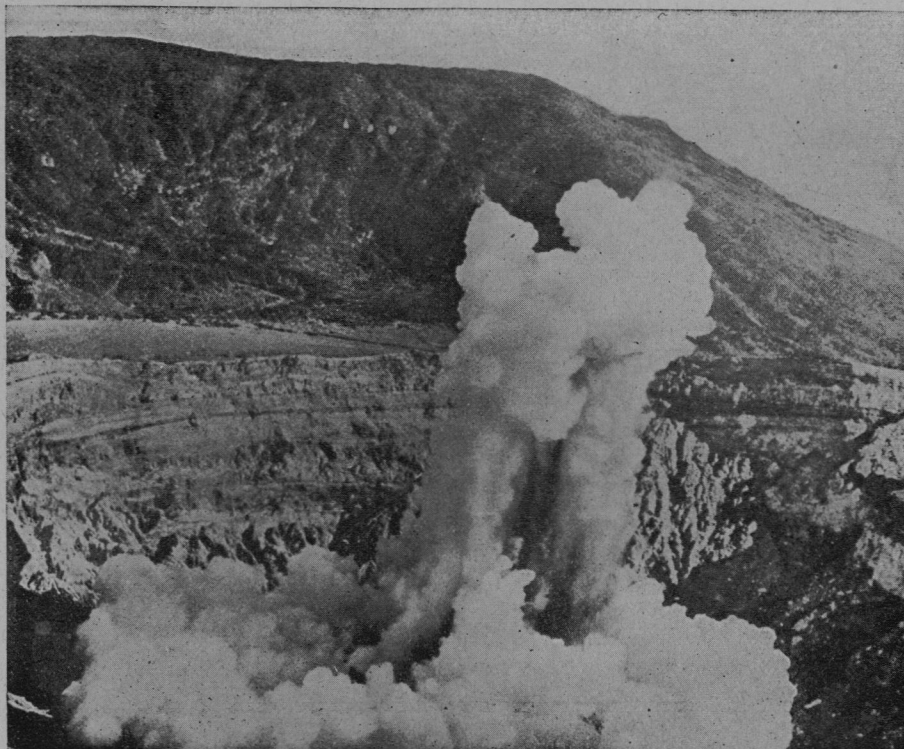
Tudi naš list je že pisal, naj bi se zganili naši politični in kulturni voditelji ter posnemali druge narode. Slovenci smo v sedANJI vojni pokazali, da smo idealno zvest, moško značajan narod ter da so naši vojaki še vedno tisti junaki, kakršni so bili njihovi pradedje. Kakor v vojnah proti Turkom, Lahom, Francozom in Prusom v preteklih stoletjih, se tudi zdaj odlikujejo povsod slovenski polki. Na ruskih, srbskih in laških bojiščih smo se pokazali Slovenci zopet najboljše vojake. Vojnega posojila je dala slovenska domovina rada in morda več, kakor se je pričakovalo, in darovi za vojake in vojne namene so veliki, žrtve občin in posameznikov na korist države so med Slovenci gotovo vzorne. Zato nimamo vzroka skrivati se. Majhni smo, a smo vrl narod, ki je državi na čast in korist.

Ali si nismo pošteno zaslužili boljše bodočnosti; Ali naj se zopet vrnejo časi pred vojno? Ali mar ne smemo zahtevati, da smo z drugimi narodi enakopravni tudi v miru, če smo radi prevzeli nase enake dolžnosti med vojno? Vsi smo enako trpeli, vsi enako bomo poslej živeli.

A naši voditelji molče, dasi vsi drugi narodni voditelji govore in pišejo. Edini po-

slanec prof. dr. Verstovšek se je oglasil v mariborski »Straži« dne 27. marca t. l. s člankom »Kaj pa mi Slovenci?« Temu našemu poslancu se zdi vse pisarjenje in ugibanje o bodočnosti »prazno«, »prezgodaj« in pravi, da »počakajmo poprej miru«. Visoki dunajski krogi, piše posl. Verstovšek,

priznavajo Slovincem žrtve v tej težki borbi ter slovenske zasluge za varnost in bodočnost države. Že to naj nam daje poguma, in »ne obupujmo nad svojo usodo«. Dr. Verstovšek zaupa »pravičnosti odločilnih činiteljev« in »pravičnost pričakuje tudi od sodržavljanov;« on upa, da »se po vojni ne bodo avstrijski narodi več prepirali zaradi vprašanj, ki so malenkostna nasproti nalogi, ki jo bomo morali reševati skupno«. »Ali naj zaradi nekaj šol ob meji, zaradi enakopravnosti jezikov v uradu in šoli, zaradi nekaj krajev na mejah trpi velika stavba, ki jo hočemo postaviti skupno, da podamo državi mogočen temelj za vse čase?« vprašuje poslanec dr. Verstovšek. Graška »Tagespost« je opremila te lepe besede s celo vrsto vprašajev in klicajev; »Tagespost«, glasilo štajerskih Nemcev, pa obenem odklanja razširjenje deželnih avtonomij ter predlog dunajske »Arbeiter Zeitung«, naj se napravi mir med narodi po vojni na podlagi narodne avtonomije. To dokazuje, da se z Verstovškovimi mislimi nekateri Nemci na Štajerskem ne strinjajo. Zatorej je vendarle dobro, če se že danes piše o bodočnosti Slovencev. Bolje prezgodaj kakor prepozno. Zamujeno se ne da več popraviti.

Iz suganske, jugovzhodnje tirolske doline, kjer prodirajo naše čete proti Italiji: Eksplozija min.

Da tudi odločilni nemški krogi spoznavajo napake v preteklosti in da žele v naši državi po vojni, v miru, lepše, mirnejše bodočnosti, dokazujejo članki v novi dunajski reviji »Das neue Österreich«, ki nanjo vse naše čitatelje posebej opozarjamo.

Urednik in izdajatelj, vladni svetnik dr. Rud. Hornich piše v članku »Kaj hoče Nova Avstrija«: »Avstrijskim narodom je določila usoda, da ne le drug poleg drugega žive, nego da tudi skupno žive in skupno delujejo. V to svrhu pa je treba, da se tuja narodna individualnost spoštuje, ne da bi zato svojo izdali, da se visoko cenijo narodne pridobitve, a da se občloveške pridobitve, kakor so znanost, umetnost, vera, cenijo še višje, saj so te ono, kar vsako narodnost posvečuje in oplešuje«. »... Treba je več odkritosrčnosti in resnicoljubnosti v našem javnem življenju, več pravičnosti in ljubezni...«

Princ Alojz Lichtenstein pa piše v članku »Bodočnost Avstrije«:

»Vsebina narodne ideje je nekratko sledeča: Vsak narod hoče, da je njegov jezik v ljudskih, srednjih in visokih šolah, v uradu in na sodišču edino vladajoč, hoče poznati svojo zgodovino in svoje pisatelje, gojiti svojo individualnost, tako da se izraža vse državno, politično, literarno, znanstveno in umetniško živ-

350 stotov težki zvon, ki so ga zakopali Rusi, a so ga Nemci našli.

ljenje le v narodnem jeziku.

»Brez izjeme vsak narod mora že po svoji naravi hrepeneti za svojo svobodo in skuša svoj vpliv na škodo drugega množiti. Toda kjer se narodnost pretira, tam škoduje narod sam sebi. Pač ranjeva najprej drugi narod, a kasneje še huje sebe samega... S pedagoškimi zvijačami se popravlja statistika. Ljudski šoli tlačnega naroda se vsiljuje jezik vladajočega, ne le kot učni predmet, nego kot učni jezik. S tem pa se doseza le splošno analfabetstvo mas, kajti otroci se vzlic najboljši volji ne nauče niti čitati niti pisati. Mase se na ta način umetno zadržujejo v zaostalosti... Spodaj nevednost, zgoraj renegetstvo, to je usoda, ki jo pripravlja močnejši narod slabjšemu. Zaostalost in nadvladanje, to je program gospodujočega. A to orožje se kmalu obrne... Narode potujčiti, bodisi siloma, bodisi zvijačno, z gospodarstvom ali s šolo, je v moderni dobi nemogoče in je kakor vse nemogoče tudi neumno«.

Grof Ludovik Crenneville pa piše v članku »Narodni krivi poti«, kako škodljivo je bilo za državo, da so se slovanski jeziki v dobi centralizma zaničevali, da so se morali višji uradniki germanizirati, če so hoteli napraviti karijero in koliko prednost imajo danes uradniki in učitelji, ki znajo več jezikov, pred onimi, ki znajo

Sledovi bežeče srbske vojske. Na albanskih gorah poginoli srbski vojaški konji.

le enega. Z narodom se mora občevati v narodnem jeziku, kar le kdor govori narodno, more narod razumeti in poznati.

Danes so Nemci prav tako narodna stranka zase, kakor so to vsi Slovani v Avstriji zase. Kar je tej prav, mora biti tudi drugi; kar sme želeti ena, sme želeti tudi druga. Nobena nima pravice do gospodstva nad drugo, ker obe sta pred Bogom in cesarjem enakopravni.

In češki državni poslanec Fran Udržal piše v članku »Beseda za spravo iz čeških krogov«: »Naši notranji državni prepiri, medsebojno sovraštvo, ki je podpihovalo narodne strasti do vrelišča, ni koristilo ugledu države, nego je le otežkočevalo diplomatske akcije ter vzpodbujalo sovražnike države... Čehi se moramo vedno neomajno držati edine zasljive državne ideje v Avstriji: enakopravnosti vseh narodov. Kdor bi hotel to idejo omajati, kdor bikršil

zdrav. Izgube bo treba nadomestiti, a ne z bolehnim, nego s krepkim naraščajem.

Gotovo je, da je dedičnost glavni faktor v človeštvu. Otroci zdravih, poštenih in marljivih staršev so navadno srečni; otroci duševno in telesno propalih staršev pa so malokdaj zdravi in za narod koristni. »Jabolko ne pade daleč od drevesa«, velja najbolj za ljudi in živali sploh. Vpliv očetovega in materinega značaja, a tudi vpliv značaja dedov in babic je na otroke marsikje očividni. Otroci iz rodbine pijancev, lenuhov in tatov niso nikdar nič prida. Kjer je mati vlačuga, tudi hčere niso angeli. Ako je oče zapravljiv lahkomislec, surov bahač postopač, tudi njegovi sinovi in hčere ne postanejo nikoli vrli državljani. Kdor zasleduje zgodovino rodbin daleč nazaj do pradedov in prababic, bo našel na vnukih in pravnukih premnogo lastnosti, ki so se podedovale od rodu do rodu. Vse sorodstvo vpliva na potomce, in

kričav in razbijav. To se smatra za dokaz otrokovega zdravja, nadarjenosti, temperamenta! Večno poljubljanje, objemanje, stiskanje in občudovanje napravi iz otroka domišljivega razvajenca in potuhnjenca, ki je vsemu svetu v nadlego. Nobena reč se ne sme odreči takemu paglavcu ali paglavki in vsa hiša je suženj takemu smrkavcu. Za vsak njegov korak se tresejo, a gorje dekli, ki je pustila, da je otrok zlezel sam na stol! Če se otrok udari ali pade, priteče vse na pomoč, da ga pomiluje ter mu baše v usta sladkarij. A gorje krivcu! Ko odraste, otrok ne sme sam v šolo, nego ga spremljajo do vrat ter hodijo ponj. Telovaditi, plezati, divjati, skakati, žoganje, plavanje, drsanje in igranje pod vedrim nebom: — vse je prepovedano iz strahu, da bi mogel otrok zboleti, se udariti, utopiti ali si zlomiti vrat. Hrana dela vedno silne skrbi, ker otroče ima slab želodček, in skrbipolni starši vidijo že

Vojaški hlevi v Skoplju, včasih lepi hlevi za srbsko konjenico, kasneje žalostno prebivališče mnogih avstro-ogrskih vojnih ujetnikov.

narodno enakopravnost, bi podkopal temelje naše države«.

Misli, ki smo jih navedli, kažejo, da vlada v tej reviji duh, s katerim smo popolnoma složni. Naj se oglasio v tej reviji tudi naši poslanci ter naj povedo svetu, kaj in kakšni smo, kaj in koliko smo dosegli v svoji kulturi in česa si želimo kot enakopraven, državni in vladarju večno zvest narod od bodočnosti!

Vzgoja staršev in otrok.

Načelnik prvega dunajskega javnega zavoda za bolne otroke, dr. Josip Friedjung je izdal jako aktualno knjižico. Opravičeno se danes mnogo piše in razpravlja o odgoji otrok po vojni. Strašne izgube, ki jih ima zaradi dolgotrajne in grozne vojne vsa Evropa, vzbujajo skrbi, kako pridemo v bodoče do naraščaja, ki bi bil duševno in telesno

žalostno je, da se podedujejo najraje baš najslabše, najgrše lastnosti. Pri sklepanju zakonov otrok bi morali biti torej starši zelo izbirčni in previdni. Razne bolezni in iztevirajoče pogubonosne strasti se zanesejo v rodbino, ki se jih ne izgubi nikoli več.

A tudi boljše in najboljše rodbine morajo paziti, da ne pokvarijo svoje krvi, ker v krvi tiči naša usoda. Paziti pa morajo tudi na pravo vzgojo svojih otrok, da ne degenerirajo, propadejo po njih krivdi. V premožnih in ubožnih rodbinah opazamo včasih pretirano ljubezen in smešno nežnost do otrok. Zlasti če je v hiši malo otrok, so starši zelo slabi vzgojitelji. Kjer pa imajo le enega otroka, morda celo sina, tam je vzgoja pravzaprav le trajno pokvarjanje otroka. Slepa ljubezen ali, kakor pravimo, opičja ljubezen uniči nebroj otrok. Mati hoče, naj bi ves svet občudoval lepoto in pamet njene sinčka ali njene hčerke, oče pa je celo ponosen, če je sin prav posebno poreden,

povsod bacile in bolezni. In oblačijo jih s posebno brižnostjo, a vedno narobe. Vsak hip se otrok poti in vsak hip prehladi, saj ni vaje ne zraka, ne vode. Vsaka slaba volja se smatra za začetek opasne bolezni in če le kašlja in kiha, že kličejo zdravnike. Deček je morda zabit ali len ter prinaša domov slaba spričevala. A starši se jeze na učitelja, češ da je krivičen ali slab, namesto da bi sinčka kaznovali in primorali k učenju. Če učiteljica hčerko zaradi zanikrnosti ali nagajivosti kaznuje, so starši razžaljeni ter se pritožujejo proti učiteljici, namesto, da bi s šibo nagnali hčerko. Otrok razgraja, divja in kriči, da je v nadlego vsem sosedom. Toda če sosed nevoljen končno zareži nad sitnim paglavcem, sta razžaljena oče in mati ter kričita: »Svojega otroka ne dam zmerjati in pretepati!« Namesto da bi falotka položila na koleno ter mu jih namazala z leskovko. Ne, starši se vlečejo za svojega sinčka, ki seveda to zlorablja, se doma cmeri in laže,

je da zakrije svoje malopridnosti. Nihče se ne sme dotakniti hudobnega poredneža, a starši ga ne kaznujejo niti za očitne prestopke.

Taki otroci postanejo navadno v življenju nerabni, puhli naduteži, nevrstenični nervozneži, ki ne prenesejo nobenega truda in odpora. Nihče jih ne mara, a vse se jih boji in izogiblje, ker so domišljavi, sila občutljivi in brezobzirni do okolice.

Tudi so zelo nesamostojni. Prevelika ljubezen materina je vzrok, da hčere ničesar ne delajo, se ničesar ne nauče in ničesar ne znajo. Mati šiva, kuha in pospravlja, leta po poslih — hčerka pa igra klavir ali čita roman. Če mati zboli ali umre, je hči kakor brez rok in brez glave. Ali pa se taka hči omoži. Potem je sužnja dekel, ki jo plenijo in zapravljajo, kolikor se jim ljubi. Gospodinja ne zna gospodinjiti, ne more storiti ničesar brez tuje pomoči, zato pa v hiši nikdar ni dovolj denarja. Če je mož zelo bogat, že še gre. Če pa mož sam zapravlja, je v taki hiši večkrat hujši pekel, kot v rodbini najbednejšega uradnika, čegar žena zna štediti in delati.

Ako se sinček drži vedno očeta in matere, se rad hitro izgubi, ko stopi sam med svet; vse ga izkorišča in zlorablja. Pri prvi priliki postane žrtev lopova moškega ali ženskega spola.

Velika napaka je, če se vceplja otrokom domišljavost. »Tvoj oče je bogat! — župan! — vladni svetnik! — ravnatelj! Tvoja mati je odlična gospa!« Otrok si potem domišlja, da je tudi on že vsega spoštovanja vreden veljak in odlični možakar. Toda otroci so vsi enako nič: šele ko stopijo v svet, naj dokažejo, če kaj znajo. Otroci ne smejo misliti, da morajo ondi začeti, kjer so oče prenehali! Vsakdo mora začeti po svojem.

Nikdar pa ni prav, pošiljati otroke pre zgodaj v svet. Dokler nima človek dovolj izobraženega značaja in dovolj duševnih in telesnih sil za boj z življenjem, naj ne zapušča nadzorstva staršev. Avtoriteta staršev naj se z naraščanjem otrok izpreminja v prijateljstvo. Nikakor pa ne sme biti v maleda otroka mati slepo zaljubljena, prav tako ne sme biti med odraslo hčerko in materjo prijateljstvo slepo. Poštena odkritost in popolno zaupanje v vseh slučajih spajaj otroke s starši!

Otroci naj ne mislijo, da so njih starši brez napak, a tudi starši naj se zavedajo, da njih otroci niso vzor vsemu svetu.

Po vojni bo treba pač poleg otrok vnovič vzgajati tudi starše, ker kdor sam ni

Bolgari čakajo na ladjo, da se vkrcajo nanjo ob Črnem morju.

bil dobro vzgojen, ne zna drugih vzgajati. Za vzgojo staršev pa naj bi se brigale cerkve, šole, uradi in časopisi.

Podpisujte IV. vojno posojilo!

Razne vesti.

Vojno posojilo. Vse se giblje, vse dela in agitira, da bi tudi 4. vojno posojilo dobro izpadlo in si tem sigurneje priborimo konečno zmago. Predvsem se bodo pa poklicani činitelji obrnili do onih velmož, ki so zadnje dve leti obogateli in postali petični milijonarji. Na nekem zborovanju na Dunaju je dr. Hinner poudarjal, da smo po podatkih finančnega ministrstva dobili zadnji čas okrog 600 novih milijonarjev, od katerih je pa komaj 20 kristjanov. V roke teh mogotcev je prešlo pet in pol milijarde ljudskega denarja. Davčna oblast bo našla pot tudi do

teh ljudi, ki jih bo primerno opozorila, kaj zahteva od njih domovina in vojska, ki jih je pravzaprav obogatila.

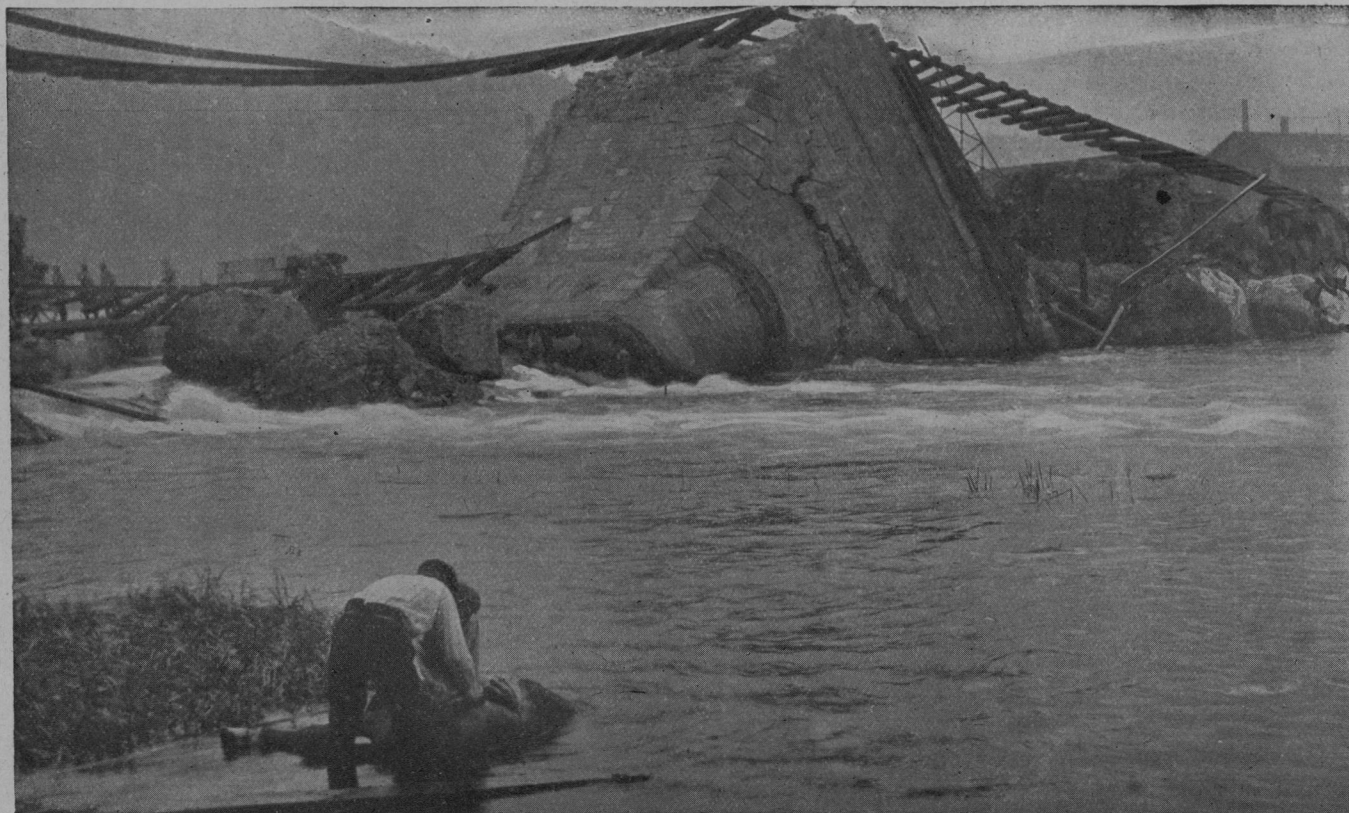
Izpremema časa. Kakor poročajo, je sklenil nemški zvezni svet, da stopi v času od 1. maja do 30. decembra 1916 na mesto srednjeevropskega časa kot zakoniti čas srednji solnčni čas 30. stopinje vzhodne širine od Grenwicha. To pomeni, da bo treba vse ure pomakniti za to dobo za eno uro naprej. 1. maj 1916 se bo torej pričel že 30. aprila 1916 zvečer ob 11. 30. september 1916 pa bo daljši za eno uro, tako da bo s 1. oktobrom 1916 stopil v veljavo zopet srednjeevropski čas. — Ne gre tu morda za kako emancipacijo od časa sovražnih držav, marveč se je zgodil ta korak iz ekonomičnih ozirov. Ves promet se bo odigral za eno uro prej. Začelo se bo delo ob 7. zjutraj, po srednjeevropskem času že ob 6., končalo bi se ob 12., po srednjeevropskem času ob 11. dopoldne. Vlak, ki prihaja v kako mesto ob 1. popoldne, bo prihajal po srednjeevropskem času ob 12. opoldne itd. Gre tu pred vsem za to, da se skrajša večer in da se omeji poraba luči, katero bo moralo nadomestiti solnce. Prav lahko je mogoče, da se bo ta novi čas marsikomu priljubil, gotovo pa je tudi, da bo prvi čas dosti zmešnjav. Tudi v Avstriji se bo moral srednjeevropski čas ukloniti nemškemu času že zaradi prometa in naravno je, da bosta sledili ostali zaveznici.

„Obnovitev Evrope“. Listi poročajo, da snujejo v Ameriki posebno družbo z glavnicco 50 milijonov dolarjev, ki ima namen »obnoviti Evropo«, to se pravi, prevzeti zgradbo porušeni mest, potov, mostov itd.

Vojna in spolne bolezni. Ena najhujših posledic velike vojne je strahovito širjenje spolnih bolezni. Merodajni krogi spoznavajo, da ogroža spolna kuga ne le zdravje sedaj živečega prebivalstva, temveč tudi zdravje in razvoj bodočih generacij. Boj proti spolnim boleznim je torej vprašanje, kateremu bo treba posvečati največjo pozornost, ne le z državnega, temveč tudi z narodnega stališča. Z moralničnimi nauki in pridigami so

Bolgarski pešci pri naskoku.

Ogromni železniški most, ki so ga blizu Lilla, nedaleč belgijske meje, uničili Francozi predno so se umaknili Nemcem.

seveda ne doseže ničesar, tem več pa s primernim podukom in s pametno odrejenimi ukrepi, ki naj kolikor mogoče omojijo nalezje. V vseh večjih mestih se že danes vršijo predavanja o pogubnosti spolnih bolezni in o sredstvih, kako se jim izogniti in kako jih izlečiti. Zlasti razna strokovna društva ter bolniške blagajne, katerim nalaga širjenje spolnih bolezni najtežja materialna bremena, so pričela boj proti spolni kugi. V tem oziru bo treba obsežne organizacije vseh javnih faktorjev in sodelovanja vseh razumnih krogov, da ne zapravijo narodi še čistoto one krvi, ki je ne prelijejo na bojiščih. Širjenje spolnih bolezni je posledica vsake vojne. V francosko-nemški vojni leta 1870./71. je štela na pr. nemška armada med 800.000 mobiliziranimi vojniki 34.000 spolno bolnih. Kako

je moralo narasti to v sedanji vojni, ki je res vojna narodov, to si lahko predstavljamo. Dunajski profesor Finger pravi, da obstoja največja nevarnost v tem, da se povrne po končani vojni na tisoče inficiranih zakonskih mož k svojim ženam. Prof. Finger pa navaja tudi, kako se širi spolna kuga med civilnim prebivalstvom. Na Dunaju je mnogo dečkov nad 15. in 16. letom spolno bolnih in število spolno bolnih mladeničev do 18 let se je od izbruha sem potrojilo. Tajna prostitucija, ki se širi med ženami in dekleti, ne le vsled njih »propadlosti«, temveč v znatni meri tudi pod pritiskom socialne bede, zahtevne na tisoče žrtev. Take razmere pa žal, ne vladajo samo v največjih mestih; zdravniki in funkcionarji bolniških blagajn vseh mest vedo pripovedovati najžalostnejše stvari.

Naročilo.

Ptička ti mala vesela,
Kak ljubko prepevaš mi ti,
Spev tvoj mi kratek čas dela,
Spominja nekdanjih me dni.

Pa kimaš mi z drobno glavico
In svetlimi gledaš očmi,
Kot da mi veselo novico
Prinašaš, seničica ti.

Ah, morda pa tam iz daljave
Iz naših si logov prišla,
In meni prinašaš pozdrave
Od dragih tam daleč doma.

Oj, hvala ti, ptička mi ljuba,
Ti znamka z domačih vrtov,
Sedaj pa le zopet se dvigni
V višave in zleti domov?

Na naše se okno tam vsedi
Pa z kljunčkom potrkaj močno,
In ženki, mater in deci
V pozdrav zapoj pesem tako:

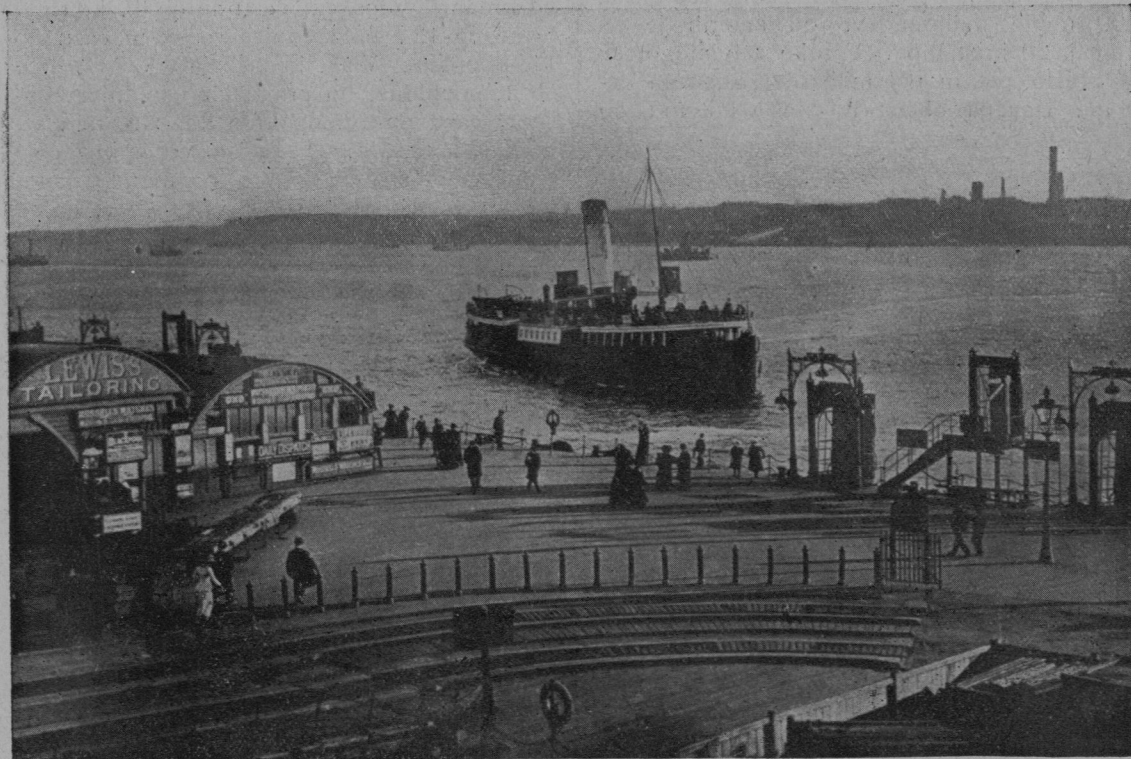
Pozdravlja vas oče iskreno
Čez vrste visokih gorá,
Sporoča vam v duhu da vedno
On v vaši je sredi doma.

Ko pesemco to boš zapela,
Pa zleti v tirolske goré,
Poglej, kaj naš bratec tam dela
In s petjem mu lajšaj gorjé!

J. Ravnik.
vojak.

Gospodinjstvo.

Volnenih oblek ne gladi večkrat, posebno takih ne, ki so zamolke barve, ker se rado zgodi, da dobe pri glajenju madeže in »špegle«. Najbolje je, da obesi obleko za malo časa v vlažno klet ali ob deževnem vremenu na okno. Potem se razvesi zmečkana obleka sama od sebe. Lahko zmočiš

Angleška luka Liverpool, ki so jo bombardirali nemški zeppelinovci

tudi tenko rjuho, jo oviješ in zagrneš v njo obleko, ali pa obesiš obleko nad vrelo čisto vodo.

Varujmo usnje. Najbolj varuješ dobro obutev, če se takoj sezuješ, ko prideš domov. Tako morajo delati tudi otroci, ko pridejo iz cerkve ali šole. Včasih sploh ni bila navada (vsaj na kmetih ne), da bi bili otroci vedno obuti; če se ob gorkem času prihajali bosí v cerkev, se ni nihče spotikal nad tem. Pri sedanji draginji bodo tudi odrastli hodili po možnosti bosí. Za zdravje je to velikega pomena; samo izpočetka se bo treba varovati prehlajenja. Več kakor na potu trpi obutev dostikrat doma. Za doma so dobri šolni, narejeni iz klobučevine, slame, platna, lesa. Obutev, ki jo sezuješ, obriši, če je prašna in blatna; prah in blato razjedata usnje. Noter natlači papirja, če je obutev mokra; obesi jo dobro natlačeno na zračen

prostor, ne pa nad ognjem ali na peč. Pohojene pete daj popraviti, preden se zvrne ves čevljev. Visokih petá nikar ne nosi. Taka noša je nezdrava, draga in naravnost smešna, zlasti za sedanji čas, ko je vse polno trpljenja in siromaštva. Koliko blaga se po nepotrebnem potrači in koliko poprav je potreba! Važna stvar za usnje je mazilo. Mehko usnje je kaj občutljivo za mažo; slaba mast izje tudi trdo, debelo usnje. Usnje, ki je postalo trdo, namaži s kapljo laškega olja. Ako skuhaš gabezevo koreninico in namažeš s tistim sluzom usnje, bo mehko in trpežno, ker gabez zadela luknje. Ni treba spraviti vsak dan za prst maže na obutev; če pa usnje ni nikdar namazano, pa rado poka. Nove podplate napoji z lanenim oljem in pusti, da se posuše. Ne zapiraj obutve v vlažne shrambe; kar ne nosiš, namaži z oljem, da ostane mehko. Ako se naredi na

obutvi plesnoba, jo izbriši in nesi obutev na solnce. Iz 100 gr voska, pol litra olja, pol kile loja in 300 gr smole si skuhaš lahko mazilo, ki naredi usnje nepremočljivo.

Bele jope (bluze) zavij v ruto, ki je jako poplavljen; tako ne bodo pormenele čez zimo. Bele in pisane obleke se ne smejo dotikati, ko vise v omari. Napravi iz starega zagrinjala ali kaj podobnega prevleko, ki se zapne okoli bele obleke z bucikami ali z gumbi. Take prevleke so prav koristne pri vseh oblekah, posebno za svilene, ker branijo, da ne more prah do njih, kajti prah blago najbolj razjeda.

Mokre slamnike in klobuke s trakovi obesi tako, da visi vse pentlje navzdol, dokler se ne posuši. Potem vzravnaj lepo; če je potreba, zgladi. Črez zimo spravi slamnike na papirni podlogi na suhem kraju, trakove ovij okrog vrata in pripni, ali pa snemi vse doli.

Žganci iz koruznega zdroba. Po Gorenjskem so dobili koruzen gres, pa ženske godejo, ker ga ne znajo kuhati. Žganci iz koruznega zdroba so zelo tečna in dobra jed, ki pride na najbolj imenitne mize. Kuhanje teh žgancev ne dela nikakih težav. Krop osoli in mešaj vanj polagoma zdrob. Pri tem mora krop vreti. V eni roki se drži posoda z gresom, z drugo se meša. Ko je zgoščeno, ne vsiplji več, a mešaj naprej, dokler žganci niso kuhani. Kuhati se morajo dobre pol ure. Voda se nikdar ne odlije. Četrť kile zdroba zadostuje za tri osebe, ker zdrob zelo naraste. Vode pa ne popije vsak zdrob enako; čim debelejši je, tem bolj redko ga je treba vmešati. Ako se dene v krop malo masla ali mleka, so žganci posebno rahli. Iz lonca se stresejo lahko kar v kopi na krožnik ali pa se zdrobe. Take zdrobove žgance uživajo mrzle ali gorke namesto kruha poleg fižolove ali krompirjeve juhe, poleg mesne juhe ali kake pečene reči od mesa. Prav dobri so ti žganci s paradiževom omako, s kislim zeljem ali z repo. Tudi močnik iz zdroba je jako okusen, zabeliti ga je treba z maslom. Maslo, surovo ali kuhano, je sploh najboljša zabela za zdrobove koruzne jedi.

S tirolsko-koroške fronte, kjer se vrše v poslednji dobi zopet hudi boji. Naši topničarji v svojih zasneženih pozicijah.

Zlato in srebro obdrži tudi med vojsko in po vojski svojo vrednost. Varno je toraj naložen denar, če si kupite zlato ali srebrno uro, verižico, prstan i. dr. Bogato izbiro po nizki ceni ima tvrdka H. Suttner v Ljubljani št. 5, Mestni trg, ki pošlje bogato ilustrovan cenik vsakomur zastoj in poštine prosto. Naročite si ga z dopisnico takoj.

Trdovratno se vzdržuje govorica, da je za nakup varnih in priporočljivih srečk z zjamčenimi dobitki (do 630.000 kron) sedaj že radi tega najugodnejši čas, ker dobi vsak naročnik v srečnem slučaju 4000 frankov zastoj. — Opozarjamo na današnji zadevni oglas „Srečkovnega zastopstva“ v Ljubljani.

Darujte za „Rdeči križ!“

MARIJA TIČAR,

Ljubljana,

Sv. Petra cesta 26. Šelenburgova ulica 1.
nasproti kazine

Prva špecialna trgovina
umetniških, vojnih, pokrajinskih in drugih
razglednic

Priznano največjo izbiro na drobno in debelo.

Krasni albumi za umetniške razglednice
pravkar došli.

Varujte naše vojake z
Kaiserjevimi prsnimi karamelami,
s „3 smrekami“.

ki so se že nad 25 let najbolje obnesle.
Milijoni jih rabijo zoper

kašelj

kripavost, zasliženje, katare, bolni vrat,
dušljivi kašelj, kakor tudi da se obvarujejo
prehlajenja, torej so zelo dobrodošle vsa-
kemu vojaku.

6100 notarsko poverjenih izpričeval zdravnikov
in privatnikov jamči gotov uspeh. — Tek vzbujajoči
fino okusni bonboni. Zavoj 20 in 40 v, škat-
lja 60 v se dobiva po vseh lekarnah in drožerijah.

VSA AVSTRIJA

pozna Jägerndorf kot eno največjih mest
s tvornicami sukna v monarhiji. Dobava
blaga (sukna) za moške in ženske oble-
ke, kakor tudi šlezjskega platna naravnost
od tvornice je za vsakogar velika pri-
hranitev. Zahtevajte torej, da se Vam do-
pošljejo brezplačno vzorci blaga, da se
prepričate o zelo nizkih cenah in o izvrstni
kakovosti blaga. Posebno ostanke prodam
po izredno nizkih cenah.

Razpošiljalnica FRAN ŠMID,
Jägerndorf 38. Avstrijska Šlezija,

Kašelj — bolane pljuča!!!

„Certosan“ prašek za ojačenje pljuč, svetovno
slaveči izdelek bostonskega profesorja dr. Coole-ja,
odstrani hitro in temeljito najtrdovratnejši kašelj,
hripavost, težko dihanje, — ozdravi rapidno tež-
koče pri dihanju, katar pljučnih vrhov, zadržuje
uničujoči upliv razjedajočih simptomov tuberku-
loze ter obrača to zlo trpljenje na ozdravljenje,
ker razkuži pljučna vlakna ter dela bacile neškod-
ljive, s tem, da jih vapneni. Nadalje učinkuje na
vsak način čudoviti zatolščujoče, ojačujoče in osve-
žujoče. Tisoči ozdravljenecv hvali ozdravljajoči,
ojačujoči, zatolščujoči in življenje spasujočiu pliv
„Certosan-a“. Velika originalna steklenica „Cer-
tosan-a“ stane K 6.— Zahtevajte ga v lekarni. Ako
ga ne dobite, naročajte od glavne zaloge: lekarna
Josef v. Török, Budimpešta, VI., Kiraly-utca 12./105.

Nadležne kocine

v obrazu, na ramah in rokah od-
strani v 5 minutah dr.-ja A. Rix-a
odstranjevalec las popolnoma
neškodljiv, siguren uspeh, ena
škatlja za K 4.40 zadostuje.

Posilja se strogo diskretno.

Kos. dr. A. Rix-o laboratorij, Dunaj IX.
Lakierergasse 6/0.

Zaloga v Ljubljani:

parf. **A. Kanc** in **Adrija-drogerija**

Po vsaki fotografiji
napravimo
umetniško dovršene
povečane slike
v vsaki velikosti.
Povečane slike 42x53 cm stanejo samo 24K.
Naročila sprejema upravništvo
TEDENSKIH SLIK v Ljubljani.

500 kron

Vam plačam, če ne odstrani moj
uničevalec korenin
Ria balzam Vaših kurjih oces,
bradovic, otiščancev,
v treh dneh brez bolečin. Cena enemu
lončku z jamstvenim listom 1 K, 3 lon-
čki 2 K 50 v. 6 lončkov 4 K 50 v. Sto-
tine zahvalnih in priznalnih pisem.

Kemény, Kaschau (Kassa) I. Postfach 12/44,
(Ogrsko).

„Darujte za Rdeči križ!“

Zajamčen uspeh, drugače denar nazaj

Zdravniška izjava o izvrstnem vplivu.
Bujno lepo oprsje

dobite, če rabite
med. dr. A. Rixovo prsno kremo
oblastveno preiskano, jamčeno neškodljiva.
Za vsako starost hiter, zanesljiv uspeh. —
Zunanja raba. — Pušica za poskušnjo
K 3'30, velika pušica, ki zadostuje za uspeh
K 8'80. Kosm. Dr. A. Rix laborat, Dunaj IX.,
Lakiergasse 6/O. Razpošilja se strogo dis-
kretno. Zaloga v Ljubljani: Parfumerija
A. Kanc in drogerija „Adrija“.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI

: Delniška glavnica 8,000.000 kron. : STRITARJEVA ULICA ŠTEV. 2. Rezervni fondi okroglo 1,000.000 kron.

Poslovalnica c. kr. avstrijske državne razredne loterije.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Priporoča nakup srečk za 3. razred V. c. kr. avstrijske raz-
redne loterije.

Žrebanje za ta razred dne 15. in 17. februarja 1916.

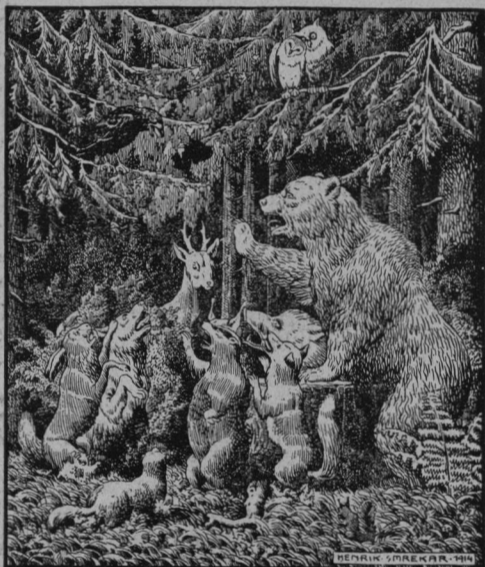
Cena za igralce prejšnjega razreda: $\frac{1}{4}$ srečka K 40.—, $\frac{1}{2}$ srečke K 20.—,
 $\frac{1}{4}$ srečke K 10.—, $\frac{1}{8}$ srečke K 5.—. — Cena za novovstopivše igralce:

$\frac{1}{4}$ srečka K 120.—, $\frac{1}{2}$ srečke K 60.—, $\frac{1}{4}$ srečke K 30.—, $\frac{1}{8}$ srečke K 15.—.

Sprejema vloge na knjižice in na
tekoči račun in jih obrestuje po

4 $\frac{1}{2}$ 0 čistih.

2% rentnine od vlog na knjižice plača banka sama.

RADO MURNIK
LOVSKE BAJKE IN
POVESTI

Knjiga vsebuje:

Na male kavke dan. — Zaljubljeni
jerebar. — Draga kljunača. — Vese-
lega kljunača žalostni roman. — Pa-
radni lovec Rekordavzar. — Lovec
rešitelj. — Opeharjeni ribič. — Po-
vodnji mož ob Ljubljani. — Ne-
deljska bratovščina. — Brakada brez
braka. — Duhek, lovski Orfej. —
Za mrtvimi ogali.

Dobra, zanimiva knjiga je najboljši prijatelj.

Najlepše darilo za vo-
jake ranjence in druge.

MILAN PUGELJ
MIMO CILJEV

Knjiga vsebuje:

Zanešeni. — Trije meseci. — Helena.
— Jerom. — Zaljubljeni kmet. —
Labud poje. — Utešenje. — Pet kron.
— Zemlja sveta. — Opice.

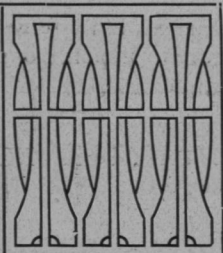
Knjiga vsebuje:

Lovec Klemen. — Lenčica in zmaj.
— O hudem kovaču. — Pastirska
ljubezen. — Katrica in hudič. — V leš-
čevju. — Dve nevesti.

Vse kritike o teh knjigah so jako
ugodne.

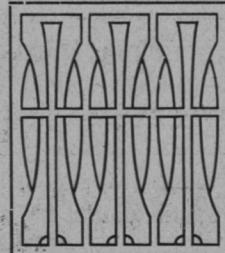
Vsaka knjiga stane elegantno vezana
2 K 50 h. Razpošilja upravništvo
„TEDENSKIH SLIK“, LJUBLJANA,
Franciška ul. 10./I.

ZADRUŽNA TISKARNA KRŠKO ob Savi

se priporoča slavnemu občinstvu za izvršitev vsakovrstnih tiskovin.
Vsled najmoderneje uredbe izvršuje naročila najokusneje, ceno in
v najkrajšem času.

Naročila sprejema vodstvo Zadružne tiskarne v Krškem in
upravništvo Tedenskih Slik v Ljubljani, Franciška ulica 10. I. :

Poslano.

G. pl. Trnkoczy, lekarnar v Ljubljani.

Moja soproga je zadnjega sinčka s Sladinom „sladni čaj“ zredila. Fant je poldrugo leto star, čvrst in močan in ni bil še sploh nič bolan. Pri prejšnjih treh otrocih je rabila razne redilne moke, s kojimi ni niti približnega uspeha imela. Sladin priporočam vsem staršem.

Spoštovanjem

Makso Kovač, c. kr. voj. uradnik.

V Pulju, 23. marca 1914.

Za bolnike!!!

Ali hočete biti enkrat za vselej oproščeni ti-sočerega, mučnega trpljenja po slabih živcih in slabokrvnosti?— Ali hočete znati kako, se odstrani slabost, telesna in duševna onemoglost, nervozna razdražljivost, brezspanje, potrtost, bolečine v hrbtu in v udih, nervozne želodčne in črevesne neprilike, pomanjkanje teka, nervozno tolčenja srca, srčni krči, omotica? Ali hočete postati popolnoma zdrav, prerojen, delazmožen? Citajte znastveno knjižico pod naslovom: „Kako postanem zdrav in krepek?!“ To knjižico in poskušnjo slovečega, živce hranečega sredsta „Nutrigen“ Vam pošljem na željo zastoj in brez stroškov: Podjetje za Nutrigen, Budimpešta, VII. Kertész-u. 50./105.

Ako naročite in to storite nenudoma,

1 srečko avstr. rdečega križa

1 srečko ogrskega rdečega križa

1 srečko budimpeštanske bazilike

1 dobitni list 3% zemlj. srečk iz leta 1880

1 dobitni list 4% ogrsk. hip srečk iz leta 1884

12 žrebanj vsako leto, glavni dobitek 630.000 kron

dobite igralno pravico do bobitkov ene turške srečke v znesku do 4000 frankov popolnoma zastoj!

Pojasnila in igralni načrt pošilja brezplačno: Srečkovno zastopstvo 3, Ljubljana.

Mesečni obrok za vseh pet srečk ozir. dobitnih listov samo 5 kron

Šelenburgova ulica 1
(zraven trgovine Tičar)

Specijalna trgovina bluz

Antonija Sitar

Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica štev. 3.

Največja slovenska hranilnica!

Koncem leta 1915 je imela vlog „ 48,500.000.—
Rezervnega zaklada „ 1,330.000.—

Sprejema vloge vsak dan in jih obrestuje po

4¹/₂ 0/0

brez odbitka. Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo c. kr. deželne vlade. 463

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike.

Posojila na zemljišča in poslopja na Kranjskem proti 5¹/₄%, izven Kranjske pa proti 5¹/₂% obrestim in proti najmanj 3³/₄% odplačevanju na dolg.

Sedaj v vojnem času najbolj hvaležna in praktična darila za veliko noč so samo

„Gritzner“ in „Afrana,“ šivalni stroji

najboljši, dosedaj nedosežni v trpežnosti za rodbinsko rabo in obrt. Prednost: krogličben tek, biserni ubod (Perlstick.) Pouk v vezenju brezplačen v hiši. Cenj. občinstvu se radevolje razkažejo naši stroji in so v poizkušnjo na razpolago, brez da bi se sililo h kupčiji.

Edina tov. zaloga šivalnih strojev in njih delov (za šivalne stroje vseh sistemov.) Ze nad 3 milijone hvaležnih odjemalcev.

Josip Petelinc, Ljubljana, za vodo — blizu frančiškanskega mosta, levo — 3 hiša.

10 letna garancija.

Modistika

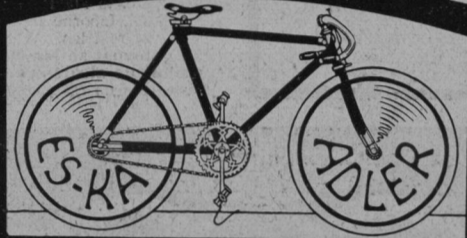
MINKA HORVAT

Ljubljana, stari trg 21.

priporoča cenjenim damam svojo zelo povečano zalogo damskih slavnikov in otroških čepic.

Popravila najfineje in najceneje.

GORČEVA

KOLESA PRIZNANO NAJ:
BOLJŠA SEDANJOSTI X

A. GOREC

LJUBLJANA MARIJE TERE:
ZIJE CESTA ŠT. 14 NOVI SVET
NASPROTI KOLIZEJA ZAH:
TEVAJTE PRVI SLOV. ČENIK
BREZPLAČNO

Najbolje darilo trpečemu vojaku je

MORANA

Reši ga in brani nadležne golazni: uši, stenic in vsakega mrčesa. Izvrstno sredstvo je tudi proti ozeblini, hrastam in vsaki kožni bolezni. — Naroča se:

M. SKRINJAR, TRST

Via Castaldi 4, I.

Cena: Liter 4 K. 1/2 1 2 K. 1/4 1 K.

Da olajšamo odpošiljatev in troške, pošljemo naravnost na dotični stan vojaka. Pošlje naj se denar in natančen naslov dotičnega.

Morana je popolnoma prosta vsake razjedajoče kisline, torej neškodljivo človeškemu zdravju, tkanini i. t. d.

Poravnajte naročnino!

PREMOG

najboljše kakovosti

:: po dnevnih cenah ::
na vagone ali vozove

F. & A. UHER

Ljubljana, Šelenburgova ul. št. 4.

A. & E. Skaberné

Ljubljana, Mestni trg 10
špecialna trgovina pletenin,
trikotaj in perila

priporoča svojo veliko zalogo,
kakor:

Športno in vojaško perilo in sicer: nogavice, gamaše, dokolenice, snežne kučme, rokavice, žilogrelce, sviterje, pletene srajce in spodnje hlače iz volne, velbdje dlake in bambaža.

Perilo za dame in gospode iz šifona, cefirja, in flanele.

Perilo za dečke, deklice in dojenčke. Gumijevi plašči, nahrbtniki i. t. d.

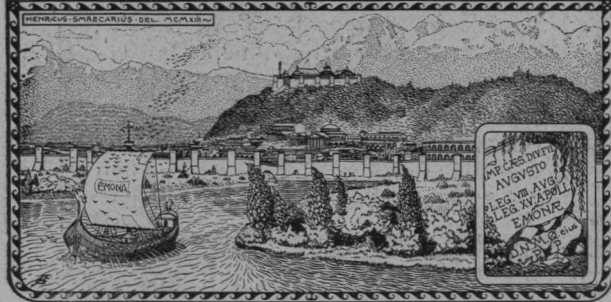
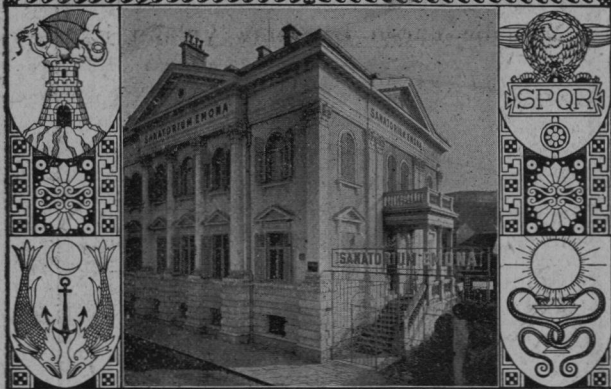
Na debelo in drobno.

Mazilo za lase

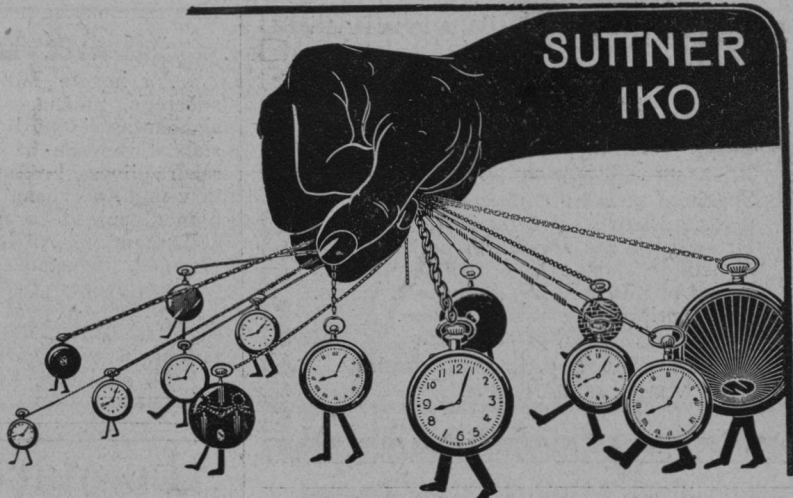
varstv. znamka Netopir
napravi g. Ana Križaj v Spodnji Šiški št. 222 pri Ljubljani. Dobi se v Kolodvorski ul. 200 ali pa v trafiki pri farni cerkvi. V 3 tednih zrastejo najlepše lase. Stekl. po 3 in 4 K. Pošilja se tudi po pošti. Izborno sredstvo za rast las.

Za gotovost se jamči. Zadoštuje steklenica. Spričevala na razpologo.

Priporoča se
umetna knjigoveznica
IVAN JAKOPIČ,
LJUBLJANA.

Svetovna tvrdka Suttner ima

samo natančno idoče, zanesljive, trpežne ure, katere staremu dobremu imenu hiše čast delajo.

St. 410. Nikelnasta Anker-Roskopf-ura	K 4:10	Št. 712. Nikelnasta IKO - ura, 15 kamnov	14:—
„ 705. Roskopf-ura, kolesje v kamnih	5:90	„ 1450. Bela kovinasta verižica	2:80
„ 719. Srebrna remontoar-ura	7:80	„ 865. Bela kovinasta verižica, priprosta	1:—
„ 600. Žepna ura z radijem, se po noči sveti	8:40	„ 916. Srebrna verižica, masivna	3:20
„ 449. Roskopf-ura, dvojni pokrov	7:20	„ 422. Nikelnasta športna verižica	1:75
„ 518. Ploščnata nikelnasta kavalijska ura	7:50	„ 979. Srebrni obesek „cesarjeva podoba“	2:—
„ 803. Damska ura, jeklena ali nikelnasta	7:90	„ 213. Srebrni prstan z kamnom	1:40
„ 804. Srebrna damska ura	9:50	„ 211. Srebrni prstan z kamnom	—:90
„ 1544. Usnjata zapestnica z uro	10:50	„ 1063. Prstan, zlato na srebro	2:70

Vsaka ura je najnatančneje preizkušena.

Razpošilja se
po povzetju ali če se denar vnaprej pošlje.

Krasni cenik
zastonj in poštnine prosto.

Neugajajoče
se zamenja!

Lastna tovarna ur v Švici! — Lastna svetovna znamka „IKO“, najboljša preciz. ura.

H. Suttner samo v Ljubljani št. 5.

Nobene podružnice.

Svetovna razpošiljalnica.

Nobene podružnice.

Poravnajte naročnino!

MODNI SALON

ROZI FABČIČ,

—: Ljubljana, Rimska cesta 6. —:

cenjenim damam in gospicam priporočam veliko izbero slamnikov modelov in raznega nakita.

Postrežba točna in solidna.

DOMAČA TVRDKA!

Export žepnih električnik

svetiljk in baterij

št. 80 komplet . . . K 8:—

„ 80 A „ . . . „ 9:—

K. A. Kregar,

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 21./23.

Trgovci velik popust.

Naročnina za list „Tedsne Slike“; za Avstro-Ogersko: 1/4 leta K 3.—, 1/2 leta K 6.—, celo leto K 12.—; za Nemčijo: 1/4 leta K 4.—, 1/2 leta K 8.— celo leto K 16.—; za ostalo inozemstvo: celo leto fr. 20.—. Za Ameriko letno 4 dolarje.

Uredništvo in upravništvo Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 10, I. nadstropje.